

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15 и 154/15), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О

ЗА МЕДИЦИНСКОТО ЗГРИЖУВАЊЕ ПРИ КОМПЛИКАЦИИ СО ШАНТ КАЈ ДЕЦА

Член 1

Со ова упатство се утврдува медицинското згрижување при компликации со шант кај деца.

Член 2

Начинот на згрижување при компликации со шант кај деца е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинското згрижување при компликации со шант кај деца по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на згрижувањето, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-10374/1
9 октомври 2015 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

КОМПЛИКАЦИИ СО ШАНТ КАЈ ДЕЦА

МЗД Упатства

Последен пат е ажурирано на: 30. 10. 2012 © Duodecim Medical Publications Ltd

- [Види го упатството: Хидроцефалија кај возрасни и компликации со шант.](#)

Важно

- Знаците на дефектен шант се слични на знаците на хидроцефалус:
 - Знаците на блокиран шант и дисконекција се исти како кај хидроцефалус.
 - Во случај на инфекција пациентот покажува и знаци на системска инфламаторна реакција.
- Симптомите, поврзани со прекумерна дренажа (главоболка, умор, повраќање) често се влошуваат во исправена позиција, па така стануваат повидливи кон крајот на денот.
- При сомнеж за хидроцефалус или дефектен шант детето треба веднаш да се упати во педијатриска болница. Упатното писмо треба да содржи рендген снимка од главата/мозокот и податоци, поврзани со растот на детето (висина, тежина и раст на главата).
 - Доколку е нарушена свеста или детето е во несвест, медицинскиот персонал од матичната болница каде се третира детето треба да се консултира за потребата од шант или вентрикуларна пункција.
- **Лумбалната пункција е опасна и контраиндицирана.** Отсуството на едем на папила не исклучува зголемен интракранијален притисок.

Хидроцефалус кај деца

- Во 90% од сите случаи, освен кај тумори, хидроцефалусот се дијагностицира во првата година по раѓањето.
- Во 45% од случаите, постои пренатална причина (малформација, секвела на церебрално крвање/исхемија/инфламација).
- Постнатални причини за хидроцефалус се церебрално крвање (перинатални крвавења кај мали предвреме родени новороденчиња), инфекции (менингитис, енцефалитис) и тумори.

Знаци на нарушена циркулација на цереброспиналната течност (кај хидроцефалус)

- Забрзан раст на големината на главата кај доенчето или малото дете (крива на раст на главата!), [види го упатството: Раст на главата кај деца.](#)
- Умор, плачење, тешкотии при хранење.
- Главоболка (навечер и рано наутро).
- Повраќање.
- Поматен/оштетен вид.

Клинички наоди за нарушена циркулација на цереброспиналната течност (кај хидроцефалус)

- Доенче: затегната и испапчена предна фонтанела, широко отворени черепни шевови.
- Нарушен поглед („феномен на зајдисонце“), страбизам (парализа на нерв абдуценс), едем на папила.
- Зајакнати тетивни рефлекси, клонус во глуждот.
- Атаксија.
- Непријатност при држење во раце.
- Намалено ниво на свесност.

Знаци и симптоми при компликации со шант: итно упатување

- Потеченост, црвенило или инфекција на кожата околу шантот.
- Повраќање, главоболка или раздразливост.
- Болка во стомакот.
- Вкочанетост на вратот, опистотонус.
- Болка при движење на главата или на очите.
- Абнормални движења со очите при преглед.
- Појава на нов страбизам.
- Повторувачки напади.
- Попладневна главоболка или чувство на нелагодност.
- Нарушување на свеста (вентрикуларна пункција треба да се направи пред трансферот, бидејќи состојбата на пациентот може нагло да се влоши при пренесувањето).
- Необјаснета треска.
- Итна, стерилна вентрикуларна пункција со отстранување на 20-30 мл цереброспинална течност се смета за итна процедура во следниве ситуации:
 - Намалено ниво на свесност со зголемен интракранијален притисок е единствена јасна индикација.
 - Вкочанетост на екстензорни мускули.
 - Проширени зеници или нереагирање на светло.
 - Прекин во дишењето.
- Медицинскиот персонал од матичната болница каде се третира детето мора да се консултира пред да се направи итна вентрикуларна пункција.

Поврзани извори

- Литература

Автор: Tuula Lönnqvist and Atte Karppinen

Article ID: ebm00591 (029.014)

© Duodecim Medical Publications Ltd

1. EBM Guidelines, 30.10.2012, Essential evidence plus www.essentialevidenceplus.com/content/ebmg?page=39&results=20&class=none&resource=G
2. Упатството треба да се ажурира еднаш на 6 години.
3. Предвидено е следно ажурирање до 2018 година.